

Беседа Његовог Преосвештенства Хорепископа хвостанског и барајевског г. Наума на опелу Хорепископа Николаја

(Манастир Светог Јована Крститеља, 12. 10. 2026)

У име Оца, и Сина, и Светога Духа!

Ваша Преосвештенства, богољубива браћо архијереји, благочестиво свештенство и монаштво, благословена чеда Мајке Цркве,

Сабрали смо се данас око одра нашег вољеног владике Николаја да се помолимо за покој његове душе, знајући добро да нема човека да живи а да не греши, да нико није безгрешан - само једини Бог.

Дошли смо и да му захвалимо на љубави и доброти којом нас је за живота богато даривао, да му заблагодаримо за сва добротинства учињена у славу Божију, а за добро Цркве Божије. Дошли смо, такође, да се над његовим одром поучимо примером његовог врлинског живота, да се напојимо његовом великом вером и надахнемо његовим искреним и дубоким монашким подвигом.

Сви као људи жалимо што остајемо без свог владике, врлинског брата и саслужитеља, вољеног духовног оца, мудрог и смиреног путеводитеља, али не жалимо као они који немају наде, већ као они који верују да он одлази у рајско насеље, где нема ни жалости, ни јаука, ни болова, да почине од својих многобројних монашких и епископских трудова, јер добра дела његова иду за њим. Зато је и блажен пут којим данас иде његова душа, јер јој је припремљено место покоја.

Носећи са собом богату и драгоцену попутнину, плодове своје велике вере и љубави према Богу и људима, и наду у милост Божију, Његову истину и правду, он може да каже као некада апостол: „Мени је живот био Христос. Данас ми је смрт добитак”.

Заиста, живот нашег Владике Николаја је био непрекидна припрема за овај дан, за одлазак Богу на истину. Због тога је он свима изгледао као путник који се стално припрема за пут - припрема ковчега добрих дела, милостиње, молитве, трпљења и других врлина, и друге учи тој припреми. Ова поука доминира у његовим беседама. Заиста, телом је био на земљи, а душом на небу.

Живео је правим и пуним монашким животом, а то значи стално је доживљавао Божију истину и правду, волео је, надао се, чврсто веровао у Бога и вечни живот, трпељиво и благодарно носио Крст свој, одржао ревност од ступања у манастир до своје кончине, као ретко ко у наше време.

Имамо осећај да одлази из овога света „сит живота”, као прави слуга Христов, као онај који је извршио вољу Божију. Зато нам је највећа утеха у овом часу она божанска порука: „Свет и жеља за њим пролази; ко пак твори вољу Божију остаје до века. Зато благодарећи Богу можемо мирне душе за њега рећи: „Такав нам архијереј требаше – свет, незлобив, непорочан” (Јевр. 7, 26). Слава и хвала Богу на том великом дару.

Његово милосрђе је било огромно. Милостињом сиромасима и многобројним добрим делима изградио је наш вољени владика своје небеско обиталиште и показао делом да је

његова душа била јеванђелска мудра девојка која је изишла у сусрет Женику са сасудом пуним уља милости. Често је и последњи динар давао сиромасима, не остављајући ништа за своје потребе. А понекад је знао и да позајми да би другом помогао. Милосрђе његово је заиста било попут милосрђа његовог небеског заштитника Светог Николаја Чудотворца. Његово срце се није везивало за новац нити за било шта у овом пролазном свету. Све у овоме свету је за њега била прашина. Срцем је био везан само за Господа и вечна блага за којим је толико жудео. У својим беседама је о тој љубави и блаженству често говорио.

Својом ревношћу за чистоту вере блистао је нашем ослабљеном нараштају као сунце међу звездама. Његова ревност запалила је многе богољубиве душе. Зрачио је наш владика простотом, кротошћу, смирењем и трпљењем попут великих отаца Цркве. Тиме је показао да је истинско чедо свог духовног оца - блаженопочившег Владике Артемија.

Заиста, љубав Владике Николаја и послушност према свом духовном оцу била је беспрекорна, светоотачка. Његова радост у присуству Владике Артемија је пленила и јасно говорила колико он воли свог духовног оца. Зато је за нас црноречане сваки долазак Владике Артемија у Црну Реку био празник и најрадоснији догађај, као да нам сам Христос долази. То је била његова заслуга. Он га је неизмерно волео, и ту љубав пренео на нас, своју сабраћу. И не само на нас него и на своја многобројна духовна чеда из целог света, а било их је на хиљаде. Та велика духовна војска, на челу са њим, у време прогона Владике Артемија, постала је ударна песница и покретач велике борбе за веру која и данас траје. Та љубав и послушност, после упокојења Владике Артемија, владала је у његовом чистом срцу и према Владици Ксенофону, нашем садашњем духовном оцу и епископу.

И као игуман и као епископ први је долазио на сва богослужења. Поред недељних и празничних дана, служио је редовно литургију и радним данима и по примању епископског чина. Литургија је била његов живот. Радним данима долазио је ујутро, пола сата пре свих, и као епископ и као игуман, започињао проскомидију и вршио је и по сат и по времена и више, због мноштва имена која је помињао. Његов списак имена до задњих дана садржао је и по неколико хиљада имена живих и упокојених. Све их је са великом љубављу помињао и многим велику духовну корист донео.

Никада није закаснио ни на једно богослужење. Дивио сам се у Црној Реци таквој ревности свог игумана и трудио се да га подражавам. Дивио сам се и његовом неуморном раду са људима, његовој пожртвованости. Знао је по цео дан да буде са људима, да их поучава, исповеда, венчава, крштава, чита молитве за здравље, да се моли за упокојене. За њега није било времена одмора. У сваком тренутку је био доступан за све који су га тражили у манастиру. Нико из Црне Реке није отишао без скромног послужења и његове очинске поуке препуне љубави и пажње. А Бог му је дао дар расуђивања те је знао да утеши и поучи и доктора наука и неписмену старицу. Свима је био све, да какогод спасе кога, попут апостола Павла.

Својим животом је владика светлео међу људима Христовом светлошћу, светлошћу Христове љубави, истине и правде. На њему су се испуниле оне речи Господње: „Тако да се светли светлост ваша пред људима, да виде ваша добра дела и прославе Оца вашег који је на небесима”. Живећи као син светлости, на хиљаде душа извео је из таме греховног живота и наставио на пут Христов. Многи од њих су постали монаси. Неки су постали свештеници, неки родитељи и добри хришћани.

За време његовог игуманства Црна Река постаје највећи расадник монаштва у Србији и шире, и највеће духовно жариште. Оно чему је Владика Артемије поставио темеље, он је успешно дограђивао. До 2010. године, када је и наступио прогон од стране екумениста и глобалиста, кроз Црну Реку пролази око 100 монаха. Многи од њих су сада игумани светосавских катакомби и борци за праву веру широм света.

Његове проповеди, савети, уопште пастирско деловање донели су Цркви Божијој неизмерну корист. У свим приликама и неприликама био је ведар и пун хришћанског оптимизма и наде, пун духа и силе Васкрслог Господа Христа. Због тога је постао пример свима нама који смо са њим живели и свима који су га знали, и изузетна личност.

Господ рече: „Ако се не обратите и не будете као деца, нећете ући у Царство небеско”. Владика је ову реч Господњу савршено испунио. Вером, незлобивошћу, послушношћу и бестрашћем постао је као дете. Зато и с радошћу улази у небеске обитељи.

Благодарим Богу што сам имао ту велику част да живим са њим у Црној Реци једанаест година, да се учим монашком животу од њега, да му као заменик једно време помажем, да и у егзилу често будем поред њега.

Молим се Богу да макар делић његовог богољубља и човекољубља стекнем.

Благодарим, драги владико, у име свих и у своје лично име на свему, и тражим опроштај за све, ако сам нешто као човек погрешио.

Моли се Богу за нас да и ми живимо достојно Бога.

Поздрави нам Владика Артемија и реци му да се трудимо да живимо у љубави и јединству, да епархија цвета у сваком погледу.

Поздрави оца Урила и оца Јована и друге монахе и монахиње који се упокојише са надом на живот вечни. Замоли их да се моле за све нас да и ми уђемо у рајско блаженство.

Нека ти је за све слава и хвала и вјечнаја памјат. Амин.